

Nieuwjaarstoespraak CvdK drs. A.A.M. Brok

10 januari 2025. Provinciehuis Leeuwarden

Vlak voor de kerstdagen was ik op bezoek bij de ambassadeur van Litouwen om hem nogmaals te danken voor zijn betrokkenheid bij de mooie tentoonstelling van de Litouwse kunstenaar Ciurlionus in museum Belvédère in Heerenveen.

Hij sprak met mij over de nationale zorg van zijn land dat ingesloten ligt tussen Rusland, Wit-Rusland, Polen en Letland. Litouwen, een land met minder inwoners dan Zuid Holland maar in oppervlakte groter dan Nederland, besteedt volgend jaar 3,5% van het budget aan defensie.

Ons land groeit naar de 2% toe. Lang voldeed Nederland niet aan de NAVO norm.

90 jaar geleden, in de troonrede van 1935, deed Koningin Wilhelmina voorstellen tot versterking van de nationale verdediging. In 1938, zo staat in de biografie van Cees Fasseur, stelde Wilhelmina dat begeerte na vrede *“gepaard aan de versteviging van onzer weermacht”* niet genoeg was voor een duurzame vrede. Er was meer nodig en dat kon *“door van heeler harte mede te werken tot de morele en geestelijke herbewapening.”*

Wij weten allen wat vervolgens in ons land tussen 1940 en 1945 heeft plaatsgevonden. Een oorlog waarbij we het komende jaar, 80 jaar na dato, ook in onze provincie bij stil gaan staan.

In de Leeuwarder Courant van 4 januari stond te lezen dat veel Friezen oorlog als een reële dreiging zien. 42 procent verwacht dat ons land binnen een tot vijf jaar betrokken raakt bij een gewapend conflict in een ander NAVO-land.

Op 5 december hield minister Ruben Brekelmans in dit huis De Rede fan Fryslân. Zijn boodschap was dat wij niet naïef moeten zijn en dat vrede niet vanzelfsprekend is... en we ons moeten voorbereiden.

De oorlog is nu al dichtbij. Zie het verdachte schip dat boven Terschelling datakabels in kaart bracht. Zie de ruim 4000 vluchtelingen uit Oekraïne die in onze provincie verblijven. Zie het mooie initiatief van de free-riders die vanuit Haulerwijk, ervoor zorgen dat hulpconvooien met voedselpakketten en hulpmiddelen naar Oekraïne rijden. Zie het vorige bezoek van de ambassadeur van Bulgarije die onze vliegbasis dank zal geven aan het squadron dat helpt bij de luchtverdediging daar.

Om de oude president van de VS Kennedy aan te halen; het is niet meer de vraag wat je land voor jou kan doen, maar veel meer, wat jij voor je land kunt doen...

In een wereld die op ‘drift’ is, waarin de internationale gemeenschap onvoldoende lukt om vrede en stabiliteit te handhaven, kan men niet als toeschouwer aan de zijlijn staan en een beschouwing op afstand houden.

De vrijheden die we hier hebben zijn geen vanzelfsprekendheid. De democratie, hun instituties en de rechtstaat moeten worden beschermd. Daar moeten we samen voor staan.

Wij Friezen staan voor een 'A-merk'. Wij hebben de ambitie om het verschil te maken. Lees het Financieel Dagblad van oudjaarsdag waarin wordt gesteld dat de Watercampus in Leeuwarden als een magneet werkt voor watertechnologiebedrijven. Zie de groei van het Hoger en Wetenschappelijk onderwijs in onze hoofdstad.

Zie de positie die wij internationaal hebben gepakt op het gebied van taal en cultuur. Zie de Vereniging Circulair Friesland, die deze week Langmanprijs kreeg omdat we koploper zijn op het gebied van circulaire economie en duurzaamheid.

Ook voor de provincie als bestuursorgaan blijven er veel uitdagingen het komende jaar. Als regisseur in het ruimtelijke domein. Als bestuursorgaan dat soms te eenzijdig, drager is van de culturele infrastructuur. Als het gaat om het verder brengen van een betere bereikbaarheid door de Lelylijn. Als het gaat om echt perspectief voor de landbouwsector; dat we *de* landbouwprovincie van Nederland kunnen blijven.

Bij diverse werkbezoeken en ontmoetingen, ook het afgelopen jaar, praten mensen over de liefde die men heeft voor Fryslân en de ideeën die men heeft. Dat wij de kwaliteit van leven moeten koesteren en dat ook dat wij het graag zo willen houden zoals het nu is...

Tegen die mensen zeg ik: we moeten geen stolp over Fryslân zetten. Een hek om Fryslân houdt problemen niet buiten ... en de wolf al helemaal niet.

Alleen door ontwikkeling en groei kunnen we jongeren aan ons binden. Blijven bedrijven investeren en innoveren en blijven werkplekken behouden, en blijft onze economie vitaal.

We moeten vooruit. In het belang van de komende generaties. We leven in een onzekere periode door de geopolitieke situatie. Schrijver, dissident en later president van Tsjechoslowakije, Václav Havel, beschreef het treffend in het gedicht Hoop:

'Hoop'

...

Hoop is de kwaliteit van de ziel

En hangt niet af

Van wat er in de wereld gebeurt

...

Hoop is ergens voor werken

Omdat het goed is

Niet alleen omdat

De kans van slagen heeft.

...

Hoop is niet hetzelfde als optimisme

Evenmin de overtuiging

Dat iets goed zal aflopen

Wel de zekerheid dat iets zinvol is

Onder acht het resultaat.

Ik wens u vrede toe het komende jaar.

Heb aandacht voor elkaar.

Mede uit naam van het provinciaal bestuur wens ik u veel geluk en zegen toe!